

קבלת תרומות מממשלת ארה"ב

בב"ב דף י' ע"ב איפרה הורמיו אימיה דשבור מלכא שדרא ארבע מאה דינרי לקמיה דר' אמי ולא קבלינהו שדרינהו קמיה דרבא וקבלינהו משום שלום מלכות שמע ר' אמי איקפד אמר ליה ביבש קצירה תשברנה כו' ורבא משום שלום מלכות ור' אמי גמי משום שלום מלכות דאיבעי ליה למפלגינהו לעניי אומות העולם ורבא גמי לעניי אומות העולם יהבינהו ור' אמי דאיקפיד הוא דלא סיימוה קמיה, הרי מפורש דאין היתר לקבל מעכו"ם צדקה עבור עניי ישראל ולכן ר' אמי לא קיבל אפי' משום שלום מלכות ורק רבא חילק משום שלום מלכות לעניי עכו"ם, וגפסק כן ברמב"ם פ"ח מתנות עניים ה"ט ובשו"ע י"ד סי' רנ"ד, וא"כ התרומות שמקבלים חנם מממשלת ארה"ב ומתחלק לישראל לכאורה אין היתר בזה. והנה לשון הרמב"ם בזה תמה דכ' וז"ל: אסור לישראל ליטול צדקה מן העכו"ם בפרהסיא אם אינו יכול לחיות בצדקה של ישראל ואינו יכול ליטלה מן העכו"ם בצנעא הרי זה מותר ומלך או שר מן העכו"ם ששלח ממון לישראל לצדקה אין מחזירים אותו לו משום שלום מלכות אלא נוטלין ממנו וינתן לעניי עכו"ם בסתר כדי שלא ישמע המלך עכ"ל, ומקורו של הרמב"ם דאסור לקבל בפרהסיא מן העכו"ם הוא מגמ' סנהדרין דף כ"ו ע"ב דאוכלי ד"א פסולין לעדות ופרש"י מקבל צדקה מן העכו"ם ואמרו שם דדוקא בפרהסיא אבל בצניעא כשר לעדות, ולמד מזה הרמב"ם דבצנעא מותר לקבל דאם הי' אסור לקבל אפי' בצנעא, הי' פסול לעדות גם בצנעא, וטעם האיסור כ' שם רש"י משום דהוי חלול השם דמקבל צדקה מן העכו"ם ולכן רק בפרהסיא אסור אבל בצנעא ליכא חלול השם, אלא דצריך להבין ש"י הרמב"ם, הרי כאן בגמ' ילפי' איסור אחר לקבל צדקה מן העכו"ם משום ביבש קצירה תשברנה וא"כ אין הבל בזה בין בצנעא לפרהסיא ואדרבא עיקר צדקה הוי בצנעא ואו שחרם יותר גדול וא"כ למה התיר הרמב"ם לקבל צדקה בצנעא מן העכו"ם נהי דליכא חילול השם אבל איכא איסור דביבש כו' וכבר תמהו כן על הרמב"ם בסמ"ע ובט"ז יו"ד סי' רנ"ד ע"ש, אבל עכ"פ יוצא דיש איסור נוסף לקבל בפרהסיא צדקה מן העכו"ם והוא חילול השם א"כ יש עוד איסור בגידן דידן שהוא בפרהסיא ידוע לכל דמקבלים כעין צדקה והרי זה חילול השם, אם לא שכאן גם איכא ההיתר בצד דאם אי אפשר לו לקבל בצנעא ואינו יכול לחיות בצדקה של ישראל מותר.

והנה בעצם צריך להבין גמ' דידן דרבא קיבל הצדקה וחילקה בסוף לעניי עכו"ם וא"כ אין בזה משום ביבש קצירה תשברנה, א"כ לשם מה צריך בכלל ההיתר של שלום מלכות דמפורש בגמ' דרק משום שלום מלכות קבלם ולולא זה לא הי' מקבל וכמו ר' אמי שלא רצה לקבל בכלל, ומה איסור יש בזה אם בסופו של דבר לא גהנו מזה עניי ישראל וכבר העיר בזה בקובץ שעורים

ויצא לדון אם ב"נ מצוה על מצות צדקה, וא"כ י"ל דב"נ מצוה על מצות צדקה ולכן אם עניי עכו"ם קבלו הצדקה ג"כ מקיים בזה המצוה העכו"ם ולכן אסור לישראל לסייע בזה שהעכו"ם יקיים מצות צדקה ע"כ ה"י אסור בכלל לקבל ורק משום שלום מלכות קבלו, וכדי למעט זכותם חלקו לעניי עכו"ם ע"ש, אמנם נראה שזה לא מספיק עדיין, מלבד שיש ספק גדול בזה אם עכו"ם מצוה על מצות צדקה, אבל אפילו אם נאמר כן לא שייך בזה איסור כלל לקבל ממנו ולחלקם לעניי עכו"ם, דדוקא אם רוצה העכו"ם לחלקם לעניי ישראל וזה בידינו שלא לקבל אז אסור לקבל ממנו כדי להרבות זכותו וע"ז נאמר ביבוש קצירה כו', אבל לחלק לעניי עכו"ם זה לא בידינו לעכבו מזה כי אם המלך רוצה לחלק לעניי עכו"ם מי יכול לעכב בעדו וא"כ אדרבא בזה שאנו מחלקים לעניי עכו"ם ממעטין זכות כי מצוה בו יותר משלוחו ועכ"פ לא שייך בזה האיסור דיבוש קצירה חשברנה, וא"כ צריך להבין למה צריך ההיתר של שלום מלכות.

ונראה הגנה בדעת כהן למרן הרב זצ"ל סי' קל"ב גשאל אם מותר לקבל חלק מהצדקה הכללית שיש להנכרים שרוב ממונם מתמשלה בשביל קופת הצדקה של ישראל דאולי הך דינא דאין מקבלין צדקה מהנכרים שייך רק ביחיד המקבל ולא ברבים המקבלים, ורצה הרב זצ"ל לכאורה להוכיח דאין איסור כשרבים הם המקבלים מהא דהקשו בתוס' לעיל דף ח' מגמ' ערכין דף ו' דאמרי' שם דקבלו שרגא מההיא טייעא הא אסור לקבל צדקה מן העכו"ם, ותירצו דשאני גרבה לבית הכנסת דזה מותר דילפי' מאיש איש דגודרים ונודבים כישאל וביה"כ הוי כמו קרבן ורק צדקה אסור לקבל, ותמוה למה הקשו דוקא מההוא טייעא ולא ממה שאמרו שם מקודם עכו"ם שגדב מנורה או נר לביהכ"נ עד שלא נשתקע שם בעליה אסור לשנותה משנשתקע שם בעליה מותר לשנותה וקשה אידך אפשר בכלל לקבל מנורה מן העכו"ם הא אסור לקבל צדקה מן העכו"ם, ואמנם ג"כ יתרצו דשאני ביהכ"נ דמותר, וע"כ משום דאם רבים הם המקבלים אין איסור בדבר וסתם ביהכ"נ הוי של רבים ולכן לק"מ משם, אבל בההוא טייעא דנדב לבי כנישתא דרב יהודה משמע דהוי בהכ"נ פרטי של רב יהודה וע"ז שפיר הקשו הרי אסור לקבל צדקה מן העכו"ם, ע"ש, וא"כ לפי"ז אם נאמר דרבים המקבלים ליכא איסור ממילא יש היתר לקבל צדקה מממשלת אח"ב כיון דהוא ניתן לרבים להאומה בכלל ולא ליחידים.

אמנם הרב זצ"ל דחה זה ואדרבא הוכיח מכאן להיפך דרבים המקבלים ג"כ אסור, שהרי הביהכ"נ בודאי לא ה"י פרטי של רב יהודה, רק נקרא על שמו של ר"י ונמסר לרבים, שהרי אמרו שם דרבא רצה לשנות וכשמת רב יהודה גולד רבא כדאמרי' בקדושין דף עב: וא"כ ע"כ ר"י כבר לא ה"י או בחיים ולא ה"י שלו ונמסר לרבים ורק נקרא על שמו, וכן מדאמרי' שם דשנייה חזני דפומבדיתא ואם ה"י ביכ"נ פרטי של ר"י או של יורשיו מה כוחם של חזני דפומבדיתא לשנות וא"כ שפיר הקשו תוס' למה קבלו מן העכו"ם ואם נאמר דברבים אין איסור לא ה"י מקשים מידי וע"כ דגם כשרבים הם המקבלים אסור, וכן מוכרח הדבר ממה שתי' דגרבה לביהכ"נ הוי כמו קרבן דילפי' דמותר לקבל

מהם, והנה קרבנות לא שייך ליחיד, דמה שייך ליחיד, וכהנים משלתן גבוה קא זכו, וא"כ אין לנו רק דלרבים מותר לקבל מהם נדבה, אבל מגיין לנו דגם ליחיד מותר לקבל, אולי ע"ז יש איסור כמו בצדקה וע"כ דבית הכנסת של ר"י הוי כבר של רבים וע"כ שפיר ה"י מותר לקבל כמו שמקבלים קרבנות מהם, ותא דלא הקשו התוס' מהא דעכו"ם שנדב מגורה כו' משום י"ל דאה"ג דאסור לקבל מהם, ורק דהגמ' משמיענו דאם אירע שקבלו מהם באונס או משום שלום מלכות אימתי מותר לשנותה ואימתי אסור לשנותה, אבל מההיא טייעא, דהוי מעשה רב ולא ה"י משום שלום מלכות כמ"ש התוס' שפיר הקשו איך קבלו ממנו.

והנה לכאורה יש להוכיח דברבים ליכא איסור לקבל צדקה מן העכו"ם, עפ"מ שהקשה בחכמת שלמה מהגאון ר' שלמה קלוגר זצ"ל על יו"ד סי' רנ"ב בהא דאמרי' לעיל דף ד' ובבא בן בוטא איך נתן עצה להורדוס לבנות ביהמ"ק הלא דניאל נענש משום שנתן עצה לנבוכדנצר כו', ומה קו' היא הלא דניאל נתן עצה לנבוכדנצר שיתן צדקה לישראל שזה איסור גמור לקבל מן העכו"ם צדקה וע"ז נאמר ביבש קצירה חשברנה וגורם בזה שמאריך תגלות ע"כ שפיר נענש, משא"כ בהורדוס שבנה ביהמ"ק בזה הוי כמו קרבן שמותר לקבל מהם נדרים ונדבות ונשאר בצע"ג ע"ש, אבל אם נאמר דרבים המקבלים צדקה מותר לק"מ, דודאי דניאל יעץ לנבוכדנצר שיתן צדקה לכלל ישראל לא ליחידים ובוה הרי אין איסור לקבל וליכא כאן ביבש קצירה, ואעפ"כ נענש משום שאסור ליעץ לגוי לעשות מעשה טוב א"כ קשה למה יעץ בבא בן בוטא לבנות ביהמ"ק אף שמותר לקבל מהורדוס אבל אין ליעצו לעשות מעשה טוב, אמנם יש לדחות רא"י זו, דאמנם ברבים ג"כ יש איסור לקבל ואפ"ה קו' מעיקרא ליתא, דהא דמותר לקבל קרבנות זה דוקא קרבנות וכדומה, אבל לבנות ביהמ"ק בודאי שאסור לקבל מן העכו"ם וסוגיא מפורשת היא דאפי' אבן אחת אין מקבלין מהם ופסוק מפורש הוא דלא לכם ולנו לבנות בהמ"ק ופסק כן הרמב"ם בפ"ט ממתנות עניים דאין מקבלין מעכו"ם נדבה לבנות חומת ירושלים ע"ש.

והנה בהגהת אשרי כאן כ' דשאל מרבו מה נ"מ יש בזה דמותר לקבל קרבן מעכו"ם ואסור לקבל צדקה מהם דכמו דדרשי' מאיש איש דמותר לקבל קרבנות מהם דנאמר דגם צדקה מותר לקבל מהם, והשיב לו רבו דצדקה מכפרת וע"כ אסור לקבל מהם כדי שלא יהא להם כפרה שע"ז תמשך מלכותם משא"כ קרבן נדר ונדבה דאינו מכפר מותר לקבל מהם, והנה בעל פנים מאירות בספרו כתנות אור עה"ת פ' ויקרא תמה על הג"א אם צדקה מכפרת א"כ איך אמרי' לעיל דף ח' דממשכנין על הצדקה הלא אמרי' לקמן דף מ"ח דהא דכופין אותו בקרבנות עד שיאמר רוצה אני כ' תוס' דוקא בגדר ונדבה שאינן מכפרים אבל כחטאות ואשמות קיי"ל דאין ממשכנין משום דלכפרה אתיא, ואם צדקה מכפרת הוי כמו חטאות ואשמות דאין ממשכנין ואיך אמרו לעיל דממשכנין על הצדקה, ובמראית העין לחיד"א על ב"ב כ' דחכמי אשכנז השיבו עליו דהוי כאן גמ' מסורשת בסוגיין דצדקה מכפרת אמר להם ר' יוחנן בן זכאי כשם

שהחטאת מכפרת על ישראל כך צדקה מכפרת על אומות העולם, והשיבו די"ל דרק לעכו"ם מכפרת צדקה לפי שאין להם חטאת אבל לישראל באמת צדקה לא מכפרת וע"כ שפיר ממשכנין על הצדקה דלישראל אין צדקה מכפרת, אמנם לא גיתן להיאמר דבר זה כלל שהצדקה אינה מכפרת לישראל, שהרי מפורש אמר כן ר"י ב"ז באבות דר"ג פ"ד דריו"ח ור"י הלכו בדרך בכה ר' יהושע על חורבן ביהמ"ק ואמר לו ריו"ח למה אתה בוכה והשיב ר"י מקום שמכפר על עוונותיהם של ישראל חרב ולא אבכה, והשיב לו ריו"ח דאין צריך לבכות משום דיש לנו דבר אחר שמכפר והוא הצדקה ע"ש, הרי מפורש דצדקה מכפר גם על ישראל דאם רק לעכו"ם מכפר במה גיחמו, אלא דקו' הכתנות אור לא קשה עפ"מ שהקשו כבר החוס' שם דכל מ"ע שמתן שכרה בצדה, אין ב"ד מוזהרין עליו ואיך כופין על הצדקה ותי' כמה תירוצים וא"כ גם קו' הכתנות אור מתורץ דהיכא דאיכא לאו כופין אף שמכפר.

והנה מעיקר שאלת הג"א הוכיח מרן הרב זצ"ל דגם ברבים המקבלים צדקה אסור משום ביבוש כו' דאם גאמר דכל האיסור הוא רק ביחיד המקבל וברבים מותר, א"כ לא שאל כלום דגילף צדקה מקרבנות דמותר, הרי בקרבנות לא שייך ליחיד כנ"ל והוי רק לרבים וא"כ אה"ג דבצדקה לרבים מותר כמו בקרבנות וביחיד דאסור בצדקה לא מצינו דוגמתו בקרבנות שיהא מותר דלא שייך קרבן ליחיד, וע"כ דגם ברבים המקבלים צדקה מן העכו"ם איכא האיסור ולכן שאל מ"ש מקרבנות דהוי לרבים דמותר, וכן מוכח מסוגיא דב"ב, שהרי ר' אמי ורבא היו ראשי העדה ומחלקי צדקה לרבים וה"ל קבלת רבים וכהא דאמר ר' יוסף ב"ק דף ל"ו ע"א אנן יד עניימ אנן, וק"ו בסוגיא בדף ח' בב"ב שם דשדרא ארנקא דדיגרי קמי' דר"י שעל זה ג"כ מקשו תוס' מאיסור קבלת צדקה מן העכו"ם ורב יוסף הלא מפורש הדבר שגבאי צדקה ה"י, ועוד דזיל בתר טעמא משום ביבוש קצירה תשברנה וחשוב כמאריכין את הגלות ובוה בודאי אין חילוק בין יחיד לרבים ואדרבא מצוה דרבים בכ"מ היא יותר גדולה והוכות היא יותר גדולה כהא דברכות מ"ז ע"ב מצוה דרבים שאני ואיכא יותר משום ביבוש קצירה תשברנה, ובסוף חידש מרן הרב זצ"ל להיפך. דדוקא ברבים המקבלים איכא איסור דביבוש כו', אבל ביחיד דאין זכותם רב ליכא כלל האיסור של ביבוש כו' ורק משום חילול השם אסור ליחיד לקבל צדקה מן העכו"ם ומבואר בזה שפיר דברי הרמב"ם שכו' דדוקא בפרהסיא אסור לקבל צדקה מן העכו"ם אבל בצנעא מותר, והיינו משום דזה מיירי ביחיד המקבל דאו ליכא כלל משום ביבוש קצירה תשברנה, דאם ה"י שייך גם ביחיד ביבוש כו' אז אדרבא בצנעא חמור יותר דעיקר צדקה הוא בצנעא, וע"כ דביחיד ליכא כלל משום ביבוש קצירה תשברנה ורק משום חילול השם אסור וע"כ זה רק בפרהסיא אבל בצנעא ליכא חילול השם, ובוה מבואר שפיר הגמ' לשם מה צריך ההיתר של שלום מלכות אם בסופו של דבר חילק רבא הכסף לעניי עכו"ם, והוא משום דברבים המקבלים איכא שני איסורים באמת, א' משום ביבוש קצירה תשברנה וב' גם משום חילול השם אם הוי בפרהסיא ומפורסם כמו בעובדא דרבא, ואף דלכאורה ענין חילול השם הוא משום

דהישראל מבזה עצמו שמקבל צדקה וזה לא שייך אם נותן לרבים וע"י גבאי דהוי דרך כבוד, אמנם נראה דאדרבא עצם הדבר שרבים מישראל זקוקים לצדקה מן העכו"ם זה גופא הוי חילול השם שישראל הם בגלות ובמצב ירוד כזה, ולכן אף שחלקם לעניי עכו"ם ואין כאן האיסור בביבוש קצירה תשברנה, אבל עדיין איכא כאן חילול השם. שהרי מה שחלקם לעניי עכו"ם הוא בסתר כמו שכי' הרמב"ם שלא ישמע המלך, א"כ העולם חושב שבאמת מגיע הכסף לעניי ישראל ויש בזה משום חלול השם, ואולי משום זה גופא אפי' ר' אמי לא ידע שחילקו לעניי עכו"ם משום דזה נעשה בסתר וא"כ אילולי שלום מלכות לא ה"י צריך לקבל כלל ולגרום חלול השם, ורק משום שלום מלכות קבלו, וכדי למעט זכותם ולא לעבור על ביבוש קצירה תשברנה חלקו לעניי עכו"ם, אמנם הרב זצ"ל שם דעתו אחרת וקבע דברבים ליכא כלל חלול השם כיון דנותן דרך כבוד ורק ביחיד איכא חלול השם מה שמבזה עצמו בקבלת הצדקה ובמקום דאיכא איסור חלול השם ליכא איסור דביבוש קצירה כו' ובמקום דאיכא ביבוש כו' ליכא חלול השם ע"ש, לכן י"ל עפ"ד התוס' דף ח' ע"א דאסור לגנוב דעת הבריות ואפי' דעתו של גוי ורבא שחלק לעניי עכו"ם הוא משום דהעכו"ם יודעים שישראל מחלקין לעניי עכו"ם כדאמר' בגיטין דף ס"א מפרנסים עניי עכו"ם עם עניי ישראל משום דרכי שלום ע"ש, וא"כ י"ל דבכ"ז לחלק כל הכסף לעניי עכו"ם ולא להשאיר כלום לישראל באמת יש בזה קצת איסור וגניבת דעת ואלולי שלום המלכות לא ה"י צריכין לקבל כלל ולחלק הכל לעניי עכו"ם מה שדעת הנותן לא ה"י כן דהכל ינתן לעניי עכו"ם אף שיודע דמפרנסין עניי עכו"ם כו' אבל לא לחלק להם הכל, דאז אינו צריך לגבאים משלנו כמובן, וע"כ רק משום שלום מלכות ה"י מותר לקבל ומשום ביבוש קצירה תשברנה א"א לחלק לו לישראל, ואיסור גמור של גניבת דעת אין כאן כיון דבכ"ז יודעין העכו"ם דמפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל.

היוצא מדברינו דעיקר האיסור של ביבוש קצירה תשברנה הוא דוקא ברבים המקבלים וא"כ צריך להבין ההיתר לקבל תמיכה מממשלת אה"ב דישראל

בזה משום ביבוש קצירה תשברנה.

אמנם נראה מכמה טעמים שמותר לקבל ואין בזה איסור ולהיפך אפי' למצוה יתשב לפי איזה טעמים שיתבארו להלן: א. עפמ"כ הרב זצ"ל שם לשאלה הנ"ל דודאי יש שם בעיר ישראלים שהם מתנדבים לקופה הכללית ואם כן הדבר אין מקום לספק כלל שאין שום חשש איסור לקבל מקופה זו לצורך קופת ישראל שהרי תוספתא ערוכה היא בגיטין פ"ה וכ"ה בירושלמי שם פ"ה ה"ט עיר שיש בה נכרים וישראל הגבאים גובין משל ישראל ומשל גויים ומפרנסין עניי ישראל ועניי גויים, ולא נחת חד תנא לומר שצריך לחשוב אם הגויים נותנים יותר בערך יעשו ע"ז חשבון משום איסור קבלת צדקה מן הגויים, אלא ודאי כיון שהוא ענין משותף וישראל ונכרים מטילין לתוך הכיס לא שייך כלל לא משום ביזוי ולא משום ביבוש קצירה כו' אמנם אפי' אם ה"י מזדמן הדבר שלא יתנו ישראל כלל לקופה הכללית הלא כתב כת"ר שישראל משתתפים גם בהכנסת הממשלה ומי יוכל ליתן ע"ז קצבה כמה שוה הכנסתן

של ישראל להממשלה בממונם ובגופם ובכשרונותיהם א"כ חשוב חלק גדול מן ההכנסה של ישראל בכל גוני ואע"פ שהגוים הם הרוב אין בכך כלום שהרי קיי"ל דממונא לא בטיל כדאמר' בביצה דף ל"ח ע"ב וכו' עכ"ל ע"ש שהאריך בזה, א"כ בודאי שדבר זה שייך נמי בנידן דידן שהרבה מאחיגו בג"י גרים בארה"ב ומשלמים מסים לממשלה ואף שהם המיעוט בכמות אבל אין לשער האיכות כמו שכו' הרב זצ"ל בכשרונותיהם וכו' דממונא לא בטיל ע"כ בודאי שאין כאן איסור ביבוש כו'.

ב. ע"פ הט"ז ביו"ד סי' רנ"ד סק"ב וז"ל ונראה לי שאין שייך ביבוש קצירה אלא כשהעכו"ם מכוון דוקא לעניי ישראל ובוה מייקר שם ישראל בזה יש זכות גדול כו' משא"כ שהעכו"ם אין כוונתו דוקא על ישראל אלא הוא מצד טבעו רחמן על כל הפושט יד אין זכות גדול ולית ביה משום ביבוש קצירה כן ג"ל עיקר עכ"ל, וא"כ בנידן דידן בודאי שאין כוונת אה"ב לחלק לישראל אך ורק משום שאנו ישראל, שהרי הם מחלקים לכל העולם כולו סיוע ותמיכה לפי גימוקיהם וטעמם וזה לא מיוחד לישראל באשר הוא ישראל א"כ אין בזה איסור כלל.

ג. אין האיסור אלא כשנתן בדרך של צדקה ומיוחד לעניים, אבל אם נתן בדרך של כבוד ומחנה ולא בצדקה אין כאן איסור כלל וכמו שכו' הרב זצ"ל שם להוכיח מגמ' ע"ז דף ו' ע"ב ע"ש, וא"כ בנידן דידן התמיכה ניתן לכלל ולא דוקא מיוחד לעניים והוי כמו מתנה ולא צדקה וע"כ אין איסור בזה.

ד. נראה לחדש דהאיסור ביבוש קצירה הוא משום דמאריכין את הגלות זה דוקא שאין לישראל מדינה עצמאית וכל עם ישראל הם בגלות ממש תחת שלטון העכו"ם או האיסור הוא שעיי"ז לא תמשך מלכותם וממילא הגלות גמשך, אבל עכשיו שיש לנו מדינה עצמאית אף שהרבה מישראל גמצאים עוד בתפוצות אין בזה האיסור כלל שמאריכין הגלות בזה, ואדרבא כל מה שמדינת ישראל מתחזקת יותר ע"י מתן תמיכות שזקוקים לה לפי מצבינו הרי יש בזה לקצר הגלות כי חיוק המדינה הוא שלב בתהליך לגאולה השלימה וא"כ להיפך למצוה עוד יחשב ולא לאיסור.

ה. והוא הטעם העיקרי, דכל השאלה הנ"ל הי' שייך אם ישראל הי' במצב של שלום ושלוחה ככל האומות או שייך לפלפל בזה אם מותר לקבל צדקה מן העכו"ם או אסור, אבל לפי מצבנו אנו כיום, שאין לו דוגמא בכל העולם כולו שמדינת ישראל נתונה בסכנה של שמד מצד אויביה הרבים המקיפים אותה מכל עבר, אזי כל תמיכה וסיוע באיזה צורה שלא תהי' יש בה משום פקוח נפש של הכלל והצלת הכלל ובפרט המדינה כולה אין לך דבר שעומד בפניה ולא יש' הוה אמינא אפילו של איסור של ביבוש קצירה תשברנה בנידן דידן וכל דברינו אינם אלא לפלפולא והקב"ה חדי בפלפולא דאורייתא. ויהיו הדברים רשוכים לזכרו של תלמידנו היקר האי גברא רבא הרב ר' יעקב כהן זצ"ל אשר כל ימיו עסק הרבה במתן צדקה בסתר לאין שיעור, אשר מקרבת את הגאולה ונוכה בקרוב לגאולה השלימה ובתחית המתים אמון.